

**Управління освіти і науки Сумської міської ради
Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 25 «Білосніжка»**

**К О Н С У Л Ь Т А Ц І Я
з елементами тренінгу
«Попередження насильства у родині»**

**Практичний психолог
Світлана БОРСУК**

Доброго дня, шановні колеги!

Рада вас всіх вітати у цій залі і розпочати роботу пропоную... з компліментів. Погодьтеся, всі ми так раді чути їх від оточуючих. Компліментам, власне, і присвячена наша вправа.

Вправа «П'ять добрих слів»

Кожен з учнів має обвести свою руку на аркуші паперу і на малюнку долоні написати своє ім'я. Потім учень передає свій аркуш сусідові праворуч, а сам отримує малюнок від сусіда ліворуч. На кожному пальці намальованої долоні треба написати будь-яку привабливу, на їхню думку, рису її власника (наприклад: «ти дуже добра», «ти завжди заступаєшся за слабших», «мені подобається твій одяг»). Аркуш повертається до власника. Коли робота завершена, вчитель збирає малюнки і зачитує написи, а група має здогадатися, кому вони призначені. Мета вправи – розвиток навичок спілкування.

Що означає бути толерантною особистістю? Дослідники сходяться на думці, що це повага до оточуючих тебе людей та розуміння того, що твоя свобода закінчується там, де починається свобода іншого. Бути терпимим у наші дні дуже важливо, однак й дуже важко, адже всі ми люди – абсолютно не ідеальні істоти. Ми маємо розуміти, що принципи гуманістичного суспільства мають бути основоположними для кожної особистості, а їхнє недотримання має бути рішуче засуджено та зведено до мінімуму.

Щороку з 25 листопада до 10 грудня відбувається Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства», і залишити без уваги цю акцію ми не можемо, адже на наших очах відбувається дорослішання найуразливішої категорії населення – дітей.

Основне завдання цієї кампанії привернути увагу спільноти до двох актуальних проблем:

1. запобігання і протидія домашньому насильству та торгівлі людьми;
2. активізація діяльності державних установ, громадських організацій заради захисту прав людини.

«16 днів проти насильства» – це нагода ще раз нагадати громадськості про існування цих проблем у суспільстві, підвищити рівень обізнаності людей щодо усіх форм насильства, продовжити процес створення недискримінаційного простору для життя, розвитку і професійного зростання кожної людини.

Період акції охоплює наступні важливі дати:

(вивести на екран слайд презентації)

- 25 листопада – Міжнародний день боротьби з насильством щодо жінок;
- 1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом;
- 2 грудня – Міжнародний день боротьби з рабством;
- 3 грудня – Міжнародний день людей з обмеженими фізичними можливостями;
- 5 грудня – Міжнародний день волонтера;
- 6 грудня – Вшанування пам'яті студенток, розстріляних у Монреалі;
- 10 грудня – Міжнародний день прав людини.

А зараз пропоную висловитися стосовно того, що ж таке для вас домашнє насильство та чи мають поняття насильство та насилля тотожні визначення.

(після обговорення на екрані з'являються визначення)

Домашнє насильство — діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Обговоримо, як українське законодавство визначає його види:

(слайд на презентації)

Фізичне насильство – умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призвело до смерті постраждалого, порушення фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності.

Сексуальне насильство – протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканість іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до неповнолітнього члена сім'ї.

Економічне насильство – умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Психологічне насильство – насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватися або завдається шкода психічному здоров'ю.

Отже, ми обговорили, які бувають види. Зараз я пропоную поділитися на групи та разом дослідити, які можуть бути причини у виникненні такого виду насильства, як воно проявляється відносно дитини та які шляхи толерантного виходу з ситуації насилля.

(групова робота: мозковий штурм ідей, занотовування та представлення аудиторії)

Психологічне насильство на відміну від фізичного, сексуального чи економічного набагато важче ідентифікувати. Конфлікти дуже часто мають у собі основу – бар'єри спілкування. Зараз я вам представлю їх, а ваше завдання полягатиме у тому, щоб показати, як ці бар'єри звучать у повсякденному спілкуванні.

Надання порад

Прийняття рішення за іншого. Пропозиція власної точки зору. Поради, що робити. Наприклад: “Я вважаю, що ти повинен...”, “На твоєму місці я б...”

Хибні висновки

Необґрунтовані припущення щодо висловлювань співбесідника. Інтерпретація поведінки людини без підтвердження її самою цією людиною. Поспішні висновки. Наприклад: “Ти просто ще не можеш зрозуміти всіх наслідків...”, “Все це від того, що ти товаришуєш із Н”.

Моралізування

Висловлення співбесіднику загальноприйнятої оцінки щодо того, що є правильним чи неправильним в його поведінці. Наприклад: “Зустрічатися з хлопцем, старшим за себе – це нариватися на неприємності”.

Оцінка вчинків

Повідомлення про твоє схвалення або незгоду з учинками людини або з тим, що вона вказала у безособовій формі. Застосування таких слів, як “добре”, “погано”, “правильно”.

Наприклад: “Ти правильно кажеш”, “Ти помиляєшся”.

Формальні відповіді

Увічливі поверхові коментарі, які не концентруються на тому, що відчуває або намагається сказати співрозмовник. Наприклад: “Який чудовий день”, “Добре, що ти до цього спокійно ставишся”.

Хибне заспокоєння

Уживання вдавано-втішливих фраз у спробі заспокоїти. Наприклад: “Усе буде гаразд”.

Закриті питання

Співрозмовник ставить питання, які вимагають відповіді “так” чи “ні” й не сприяють продовженню бесіди. Наприклад: “Ти засмучена”, замість: “Що з тобою?”.

Повчання

Співрозмовник радить іншій людині, як їй поводитись. Наприклад: “Краще роби те, що я скажу”.

Поспішні висновки

Наприклад: “Я знаю, що треба робити. Ти повинна поговорити з матір’ю”.

Дії, що відвертають увагу

Під час розмови паралельне виконання якихось дій: співрозмовник пише, дивиться у вікно, перекладає речі тощо.

Дякую за участь, рухаємося далі.

Майже у кожній сім’ї виникають конфлікти, проте окремий конфлікт, випадкова образа чи навіть повторювані сварки – це ще не приклад психологічного насильства. Насильство є свідомою поведінкою, що передбачає використання власної переваги та контроль жертви.

(з’являється слайд презентації)

Найбільш поширені різновиди психологічного насильства над дітьми:

- приниження, присоромлення дитини, покарання;
- крики, ігнорування, погрози покинути, розлюбити дитину;
- постійне підкреслювання недоліків;
- використання дітей у конфліктах між батьками;
- звинувачення дитини у всіх проблемах;
- недостатнє забезпечення дитини наглядом та опікою;
- недостатнє задоволення потреб дитини в їжі, одязі, освіті, медичній допомозі за умови, що батьки матеріально спроможні зробити це.

Проблеми дітей-жертв

- Травматичні стресові реакції (безсоння, страх, поганий апетит, хвилювання, нервовий тік, розлад шлунку, поява енурезу/енкопрезу, нічні жахи)
- Нервово-психічні (депресія, девіантна поведінка)
- Психосоматичні хвороби (хронічні болі внизу живота, дерматити, головні болі та інше)
- Психологічні порушення (страх, низька самооцінка, агресія, імпульсивність та порушення поведінки, безнадія, жорстокість, крадіжки, схованки)
- Туберкульоз, запалення легень, проблеми органів дихання
- Підозра та недовіра до дорослих

Роль педагога в створенні безконфліктного/ мирного середовища в навчальному закладі

Я – миротворець!

Безумовно, роль педагога як суб'єкта безконфліктного середовища важко переоцінити, вона має ґрунтуватися на двох засадах:

- Миротворчість (англ. «peacekeeping») – сукупність заходів, які вживаються в інтересах збереження і підтримання міжнародного миру та безпеки;
- -це дипломатична діяльність, спрямована на те, щоб схилити ворогуючі сторони до згоди шляхом переговорів, використовуючи такі мирні засоби
- Миробудування або постконфліктна відбудова миру (англ. «peace building») – дії по визначенню та відновленню допоміжних структур для посилення та підтримки миру з метою запобігання повторення конфлікту. Має виключне значення після завершення конфлікту.

Пропоную вам вправу портрет педагога-миротворця

Опрацюйте ,будь ласка, що необхідно мати педагогові, щоб втілювати в собі “модель” миротворця

1. Якими володіти якостями
2. Які робити дії
3. Який/які мати життєвий принцип/и
4. Який мати методичний інструментарій

Заключний шерінг

Дякую всім за плідну співпрацю!